

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Vredništvo in upravnništvo Komenskega (Poljske) ulice št. 12.

Petje o rimskem romanju slovenskih cecilijancev v sv. letu.

(Dalje.)

 b 5. popoldne dospemo v Assisi. Najprvo gremo v „Porcijunkulo“, kjer je sv. Frančišek dobil znani odpustek, kar v jedrnatem govoru razloži frančiškanski provincijal iz Ljubljane. Zapojemo skupno pesem od sv. Frančiška, potem se poda kvartet pevcev pred altar, da začne pete litanije, a zbor odgovarja. Ker so bile take litanije vsako popoldne ves čas našega romanja, vzeli smo seboj po 5 iztisov P. Angelikove „Slava Bogu“ in kar po vrsti smo jemali vsaki dan drug odpev. Naše litanije so Italijanom in drugim narodom nekaj posebnega. Mikal jih je posebno odpev. Več tujih glasbenikov se med petjem približa pevovodju in zvedavo gleda v partituro ter delajo svoje opazke. Sliši se večkrat laskavo priznanje: „točno po sekiricah se poje, harmonija je umetno sestavljena, glasovi natanko vse izvršujejo i. t. d.“

Od tam se podamo na grob sv. Frančiška, eno uro daleč v mesto Assisi. Žalibog da se je mračiti začelo. Razkropili smo se eni v spodnjo cerkev, k grobu, drugi v srednjo, kjer se je kazal prt, katerega je Marija rabila v Betlehemu, tretji bi radi videli še na vrhu tretje cerkev. Na velike orgle zaigra pevovodja, da se je zbralo nekaj pevcev, potem smo zapeli „zahvalno“ s spremljevanjem orgel, pomolili še, ogledali druge znamenitosti in treba je odriniti na postajo.

Na peronu je obstopilo kakih 10 izobraženih Italijanov pevovodja in razgovarjali se dobre četrt ure le o našem petju. Vidili so namreč, da ima pevovodja kakor pevci v rokah Cecilijo. „Kaj je ta knjiga?“ vprašajo. — Molitvena-pevska knjiga se odgovori. — „In Vaš narod poje v cerkvi iz te knjige?“ — Da, po vsem Slovenskem je od škofijstva potrjena za cerkveno petje. — „Pa po deželi ni mogoče čveteroglasno vse izvrševati; to je bolj za mesta, kjer se dobe izobraženi pevci, ne li?“ — O kaj še! kjer se količkaj potruди organist ali duhoven ima vsaka fara svoj pevski zbor, ki poje vse štiri glasove kakor je postavljeno. — „Kako, iz partiture poje vsaki pevec? kaj ga ne begajo drugi glasovi, da tako točno ulovi note svojega glasa?“ — To se doseže vse z vajo, se ve, dolgotrajno vajo. — „To mora biti pač izobražen narod! Je li kaj Italijanov med vami?“ — Ne, le Slovenci smo in prav malo Nemcev. — „Kako pa, da govorite Vi italijansko?“ — Učil

sem se iz slovnice. — „Iz kakega vzroka?“ — Prišel je pred nekaj leti priprost talijanski delavec v mojo faro, ki mi je potožil, da ne more opraviti velikonočne spovedi, ker ne dobi v okolici duhovna, ki bi ga dovolj razumel. Obljubil sem mu, da se hočem za njega učiti, in koliko sem se naučil, sami vidite. — „En effet, c'est charmant“ pohvali nek gospod, misleč da francoščine nisem zmožen. Merci, monsieur! se pokloni pevovodja. — „Comment, monsieur, parlez-vous aussi le français?“ (Govorite tudi francosko?) Oui, je sais un peu de français. (Tudi nekoliko). — Novo iznenadenje. — „Da, sedaj Vam verjamemo, da ste tako daleč glede cerkvenega petja; a komu se ima Vaš narod narveč zahvaliti, vidimo na vaši osebi.“ — Opustim vse poklone in priznanja, da mi kdo ne očita, da povzdigujem stan, h kateremu pripadam.

V Rimu smo. Romarjev kar mrgoli po cerkvah in ulicah. Posebni vlaki dohajajo iz vseh dežel, iz Italije dobimo velike skupine ljudi, ki gredo v procesiji po cerkvi v kako stransko kapelo. Pojo litanije, drže v rokah male tiskane brošurice, prirejene nalašč za sv. leto. Tu imajo skupne molitve in pesmi. A pojo vsi le enoglasno. Mogočno se sliši od blizo, valovito odmeva po prostornih bazilikah, poje staro in mlado, možki in ženske. A za druge narode nima to kaj pomena. Poslušajo en čas, vprašajo od kod so ti romarji? Odgovor se sliši: iz Florence, Fiesole ali iz drugih škofij. Za njimi se vrsté Francozi, Nemci, Belgijci, Ogri i. t. d. Vsak narod po svoje Boga časti, nobeden ga ne nadleguje. Poje miserere, litanije ali kako Marijno pesem, a povsod le enoglasno. Po petji se tudi pozna nekako značaj naroda. Italijani intonirajo prav visoko, recitujejo na *b* ali *c*, enako tudi Belgijci. Na zgornjem *d* vzdržé melodijo. A opazi se: enoglasno petje je res veličastno, a brez spremljevanja le za eno kitico; več drugi narodi ne poslušajo. Opomniti moram, da ljudje ne hodijo sedaj samo molit, temuč tudi ogledavat cerkve. Ko so svojo pobožnost opravili, opazujejo razne umetniška dela po bazilikah. In ravno v 4 glavnih cerkvah, katere moramo obiskati v sv. letu je toliko umetnij nakopičenih, da nekateri eno cerkev več dni studirajo. Nam Slovencem razlagata dva slovenska duhovna iz Štajerske, ki sedaj študirata v Rimu, kaj je posebnega v tej cerkvi, kaj je tu shranjenega i. dr.; tako imamo tudi prilike poslušati petje različnih narodov.

Prvi dan našega dohoda v Rim gremo tudi mi ob 4. popoldne v slovesni procesiji v cerkev sv. Petra. Zbrali smo se na nemškem pokopališču „campo santo dei Tedeschi.“ Tu počivajo razni Avstrijci, ki so v Rimu umrli. Sv. Helena je sem prinesla zemlje iz sv. dežele, zraven je cerkev in konvikt za duhovne, ki se posvete višjim studijam. Vse je pod pokroviteljstvom našega presvetlega cesarja. Zapojemo cesarsko pesem, da se pevci lažje zberemo, potem gre 300 možkih po štirje v vrsti, za njimi pevski zbor, potem 500 žensk v procesiji v cerkev. Ko dospemo pevci do sv. vrat, zapojemo čveteroglasno papeževo himno iz Cecilije. Pojoč gremo do groba sv. Petra in ker je precej daleč, (saj to je največja cerkev na svetu), treba je treh kitic, preden pridemo do velikega altarja. Seveda se oči navzočih takoj obrnejo na nas. Do sedaj še nobeni romarji niso peli čveteroglasno in to še precej umetno postavljeno. Ko pokleknemo okoli groba sv. Petra, govori navdušeno prem. knezoškof o sv. veri, nas pa obkoli precejšna množica romarjev drugih narodov.

Odmolimo 5 očenašev in toliko „češčena si Marij“ za odpustke, potem takoj začnemo s petimi litanijami. Tudi to je bilo navzočim čisto novo. Invokacija četveroglasno v možkem oktetu, odgovor ali Marijin odpev na to v mešanem zboru je prijetna varijacija, da se čedalje več tujcev okoli nas zbira. Vstrajajo do konca. Še eno pesem zapojemo, potem gremo v procesiji iz cerkve. Hoteli smo moliti ali tiho iti, a klici: „cantate ancora! pojte še!“ pevci še eno! nas prisilijo, da dodamo še „Hvala bod' gospodu Bogu“ gredoči po cerkvi do sv. vrat.

(Konec prih.)

Zbor južno-ameriških škofov in cerkvena glasba.

Znano je, da so južno-ameriški škofje imeli junija meseca l. 1899. celoskupno cerkveno zborovanje v Rimu. Nedavno prišle so na svitlo iz vatikanske tiskarne od sv. očeta Leona XIII. potrjene določbe imenovanega zbora v dveh zvezkih. Čč. bravce utegne zanimati izvedeti, kako da se je ta najnovejši cerkveni zbor bavil s cerkveno glasbo in kaj da je o nji pozitivnega sklenil. Pod naslovom IV. *de cultu divino*, pogl. 9. str. 195 obravnava se *Musica sacra* in se dotične točke tako-le glasé:

1.) „Petje himnov in psalmov velja hvalenju in češčenju Kristusa križanega, da vsak jezik izpozna, da kraljuje Gospod Jezus Kristus v veličastvu Boga Očeta; kdor toraj odpravlja cerkveno petje, temni slavo Kristusovo, odstranjuje sladko tolažbo v skrbeh, bega cerkveni red in skruni krasoto in čudovito lepoticje neveste Kristusove“.

2.) „Petje in glasba bodi resna, pobožna in plemenita ter se tako podrejaj hiši in časti božji, da se ne bodo razumevale le besede, temveč da se bodo poslušalci vneli k pobožnosti. Vse pesmi, katere provzročajo smeh ali pohujšanje, in vse, katere nasprotujejo določbam, se morajo do cela odstraniti“.

3.) „Pevci naj bodo, kjer je mogoče, kleriki ali naj vsaj v koru nosijo duhovsko obleko in korno srajčico. Pri procesijah pevci in muziki ne smejo biti v posvetni obleki med duhovniki. Pevci lajiki morajo biti verni in nedomadežane npravnosti; brezverne ali pohujšljive osebe se ne smejo pripuščati“.

4.) „Instrumentalne skladbe (simfonije) se smejo trpeti, kjer so že v navadi; toda morajo biti resne in ne predolge“.

5.) „Obsojamo zlorabo, v glasbenih skladbah kvariti tekst, samovoljno premeščati besede ter spreminjati njih pomen, tako da se dozdeva, kakor bi ne bila glasba podrejena tekstu, temveč tekst glasbi“.

6.) „Glasbila se smejo rabiti, če glas pevcev povečajo, a ne, da bi ga zadušili in uničili. (Opozarja se na konstitucijo Benedikta XIV. z dué 19. februarja 1749 in na razglas S. R. C. 7. julija l. 1894)“.

7.) Ni dovoljeno v misalu predpisane speve nadomeščati s takozvanimi „tradicijonelnimi“ pevskimi načini; taka navada ni zakonita, marveč se mora odpraviti kot zloraba. Nasprotno treba za gregorijansko petje rabiti one izdaje, katere je potrdil zbor za sv. obrede (S. R. C.). (Opozarja se na določbo S. R. C. 14. marca 1896)“.

8.) „Od S. R. C. potrjena in avtentična izdaja rimskega graduala se posebno priporoča, da se kakor v drugih liturgičnih rečeh, tako tudi v petju po vseh krajih in škofijah goji edinstvo z rimsko cerkvijo“.

9.) „Po vseh semeniščih naj se vpelje in goji poduk v liturgičnem in sploh cerkvenem petju“.

10.) „Narodne pesmi (v domačem jeziku) naj se vpeljejo le z dovoljenjem škofovem ter po temeljitem pregledu besedil in melodij“.

11.) Pri slovesni maši prepovedane so vse pesmi v domačem jeziku. Med slovesno mašo smejo se peti edino le oni teksti, ki se nahajajo v maši dotičnega dne. Vendar pa je dovoljeno *Tantum ergo* ali kako antifono o presv. Zakramentu peti po povzdigovanju in po odpetem *Benedictus*“.

12.) „Ženski glasovi se na koru ne smejo pripuščati brez zakonitega privoljenja. Vendar je nunam in vsem skupno živečim pobožnim ženskam dovoljeno, pri bogoslužnih opravilih gojiti latinsko petje“.

Iz teh ukazov celoskupnega cerkvenega zbora je razvidno, da so tudi škofje južne Amerike odkritosrčno in brezpogojno sprejeli rimske stolice in zbora za sv. obrede določbe o cerkveni glasbi.

Glasba pri zahodno-azijskih narodih: Babiloncih, Asircih, Judih, Perzih in Arabcih.

(Konec.)

Drugo našim citram podobno glasbilo je kanun. Ima nizek, četverokoten razlegavnik z dvema nejednakima odglasnima odprtinama in nad njima je napetih 75 strun iz črev, ki so po tri in tri jednako uglasene. Obseg strun je od E do \bar{a} .

Znamenito glasbilo je rebab z jedno ali tremi strunami, na katero so igrali in še igrajo z lokom. Obseg rebaba je \bar{a} do \bar{b} . Mnogi izvajajo dandanašnja ločna glasbila (Streichinstrumente) od tega arabskega rebab-a, ki so ga Arabci po osvojitvi Španije uvedli tudi v Evropi. Vendar to ni resnično. Res je sicer, da se je to glasbilo razširilo tudi v Evropi, a ravno tako res je, da so poznali Evropejci že popred ločna glasbila. V Gerbertovem delu „de musica sacra“ nahajamo sliko iz 8. ali k večjem iz 9. stoletja, katero nam predstavlja neko ločno glasbilo; dalje so imeli Kelti svojo chrotto, o kateri najdemo podatke že iz 7. stoletja. Verjetno pa je, da sta rebab in chrotta pradedna naših ločnih glasbil.

Najstarejše arabsko glasbilo na strune je pa kisar, iz katerega so se polagoma razvile gitare in mandoline. Kisar ima okrogel, plošnat, v kožo zavit razlegavnik, na katerem je tudi pritrjeno jako jednostaven in neroden držaj za petero strun. Poleg navedenih imajo Arabci še okoli 15 različnih glasbil na strune.

Med trobili je najiminitnejše zamr, podobno našej obsi, le pri ustniku je nekoliko razlike. Zamr ima 7 večjih in 3 manjše luknjice in nikakih zapiralcev (Klappen), kakor naša obsa. Tega glasbila imajo tri vrste, katere se

pa razlikujejo le po velikosti. Zamr obsega le tri glasove manj kakor naša obsa, namreč od $h - \bar{d}$. Neko našemu klarinetu podobno glasbilo je erakiš, na katerem se morejo proizvajati tudi tretjinke glasov in obsega glasove od $e - \bar{c}$. Druga vrsta piskal so pa flavte, imenovane nay. Te obsegajo glasove od \bar{d} do \bar{a} , ali pa od $\bar{a} - \bar{e}$. Na to se ne piska na strani, kakor pri naših flavtah, ampak naravnost. Tem podobna je chabbubah ali suffarah, katera ima kljunu podoben ustnik ter obsega $h - \bar{e}$. Arabska trobenta nefyr se le malo loči od naše. Tudi pavke imajo Arabci, imenujejo jih darabukkeh in nakarieh. Poleg navedenih imajo pa še celo kopico različnih glasbil. Samih ločnih glasbil imajo 16 vrst. Žalostno je pač, da imajo Orijentalci toliko glasbil, pa vendar nikake instrumentalne glasbe.

Že za časa Mohameda so se bavile z glasbo po največ ženske; te so še celo na čelo vojske s svojimi junaškimi pesnami navduševale vojščake in slavile njih pogum. Tudi sedanji Arabci prepuščajo večinoma ženskam, da jih z glasbo zabavajo. Take ženske se imenujejo kijân. Njihove pesmi so večjidel enoglasne in se gibljejo le v majhnih intervalih. Pri mnogih narodih starega, srednjega in tudi novega veka je navada, opisovati pri pogrebih vrline pokojnikov. Po navadi prevzemajo to častno mesto ženske. Tako je bilo tudi pri Arabcih. Tudi tukaj so ženske z vikanjem in javkanjem povelečevale kreposti umrlih, slavile posebno pogum in radodarnost, najimenitnejše lastnosti Arabcev; če je pa bil pokojnik umorjen, so tem bolj vpile in zahtevale krvno maščevanje. Posebno znamenite so žalostinke Alhansâ, katere je popevala za svojimi brati Mu-avija in Sahr. Arabski pisatelj Ibn Qutaiba jo prišteva prvim umetnicam arabskim. Ona je živela malo pred Muhamedom. Še dve drugi arabski pevki ste posebno sloveli, namreč Dinanir, katera je tudi spisala jedno delo o pevski umetnosti in pevka in skladateljica Preib v 9. stoletji.

Posebno zapleteno je liturgično petje, katerega se poslužujejo v svojih mošejah. Ravno tako tudi pozivi muezzinov raz minaretov k molitvi. Takih pozivov so se ohranili trije še od Muhameda sem; jeden je zložen v dorskem, drugi v frigiškem načinu. Nek tak poziv ima sledečo melodijo:

Glasba in petje spremljata Arabca v celem življenju. Takoj pri rojstvu mu v pesnih prerokujejo slavno bodočnost. Pri vseh slovesnejših prilikah si najmejo godcev, da povzdignejo svečanost. Seveda nadomešča dostikrat le velikansk boben in zvončki ves orkester. Taka slovesnost je posebno ženitovanje. Nevesti prepevajo že cel teden pred poroko ter jo tako uvajajo v za-

konski stan. Na dan poroke pa prepevajo ženske vesele pesni. Pri Beduinih je še posebna navada, da sledi za vsako kitico sagračta, to je nek vesel vsklik, ki obstoji v trilčku na zlogu „li“. Pri vseh svojih delih popevajo, da si s tem krajšajo čas in tako pozabljajo na utrujenost. Beduin prepeva sebi in kameli v veselje vesele pesnice in spodbuja s tem svoje živinče, katero rado petje posluša, k hitrejši hoji. Celo v postnem mesecu ramadanu si Islamiti po noči v polni meri privoščijo ne le jedi in pijače, kar si je po dnevi pritr-gajo, ampak tudi petja in glasbe.

Tudi v smrti ne zapusti petje Arabca, ampak ga še spremi k zadnjemu pokoju. Turški pogreb je jako žalosten. Njihov duhovnik Imam zgo-drnja nekoliko koranskih vrstic, najete žalujoče žene pevajo valvalo (žalo-stinke) in potem zagrebejo mrliča. A tudi še po smrti hočejo mrliča razve-seljovati. V nagrobni kamen vdolbejo namreč štiri kotlinice, v katerih se na-bira dež. Sem naj bi prihajali ptiči gasit svojo žejo ter naj bi prepevali mrliču.

Le škoda, da zdihuje ta nadarjeni narod pod jarmoim muhamedanizma, kateri po svojih fanatikih zatira tudi petje in glasbo. Še le sedaj so začeli zavednejši Turki podpirati pravo glasbo ter tudi navajati svoje otroke, po-sebno hčere, da se priuče glasbe. Glasovir je že jako priljubljeno glasbilo po haremih bogatejših Turkov. V turških ljudskih šolah se na glasbo prav nič ne ozirajo. V teh se podučujejo dečki le v recitovanju korana, kateri jim naj nadomesti vse druge znanosti. Pač daleč je še zaostal vzhod glede glasbe za zahodom. Najvišje polje, na katero se še povspne vzhodna muza, je lirika. Tako velikih in veličastnih glasbenih del, kakor so nastala na zahodu, pač ni in najbrže tudi še kmalu ne bode porodil vzhod. Kajti kakor v drugih strokah, tako je tudi na glasbenem polju največji sovražnik povzdige in napredka le muhamedanizem.

Dopisi.

Rateče na Gorenjskem. — Dekan Anton Mežnarec †. Dne 13. junija 1900. smo izročili na pokopališču v Kranju materi zemlji truplo moža, ki je ves čas svojega duhovskega življenja deloval kot dušni pastir v Kranju. Porojenemu pri Resmanu na Selu v brez-niški župniji 13. junija 1833., je bil god njegovega zavetnika sv. Antona Padovana rojstni in — pogrebni dan. Prejemši 22. junija 1856. sv. mašništvo, nastopi takoj naslednje leto službo v kranjski mestni župniji, ter biva tu kot zvest delavec v Gospodovem vinogradu do svoje smrti. Od 1857. do 1874. je kaplanoval, po smrti dekana Ivana Reš († 17. marca 1874.) pa postane njegov naslednik.

Dekan Mežnarec je bil krepko izražen gorenjski značaj, kakoršen se dobi le pri po-samnkih. Odločen v sodbi, vztrajen v delovanju in nevpojnjen v nazorih, poleg tega pa vedno gostoljuben, ni gledal na veljavo ljudi, temveč povedal vsakemu brez hlimbe resnico. Dobro so mu bili znani idejali, a vedel je je ločiti od domišljije, ocenjujoč svet, kakor je v resnici. Včasih strogo toda dobro vtemeljeno in vedno dosledno njegovo delovanje je slo-nelo na neomahljivem prepričanju. Tako je potoval skozi življenje brez nepotrebneга ozira na desno in levo ter srečno dospel do zadnje postaje, orjaško prenašujoč hude telesne bo-lečine in pokrepčan s sv. popotnico mirno zreč rešiteljci-smrti v obličje.

Vnet za čast božjo je jako lepo in pravilno prenovil vse cerkve svoje župnije. Va-nje je zazidal več tisočakov lastnega premoženja, in tudi to, kar je še ostalo, dobi glavni dedič — župna cerkev. Vedno strogo cerkvenega mišljenja pospeševal je tudi cerkveno glasbo,

da se je pevski zbor, ki ga je s posebnim trudom vežbal g. vodja Ivan Pezdič, pospel do vrha popolnosti. Ko smo ustanovili leta 1882. Cecilijino društvo za dekanijo Kranj, nas je dekan Mežnarec podpiral pri sestavi pravil, počastil občni zbor s svojo navzočnostjo in pozneje vpraševal večkrat, kako deluje društvo. Jeseni 1885. smo osnovali tridnevni pouk za orglavce kranjske okolice in se, zopet prepričali o dekanovi naklonjenosti.

Žalosten je bil sicer mrtvaški sprevod, a slovesen in častljiv, akoršnega si je pre zgodaj umrli zaslužil. Pred župniščem in na grobu mu je zapel domači možki zbor ginljivi pesmi v slovo. Pogreb je vodil rajnega mnogoletni prijatelj mil. proš. g. dr. Leonard Klofutar, slovesno črno mašo pa opravil veleč. g. kanonik Tomo Kajdiž. Na koru so peli Foersterjev „Requiem“, možki glasovi unisono, liturgiško pravilno in tudi v tehniškem oziru dobro. Sedanjemu pevovodju g. M. Mohorju kličemo: „Krepko dalje!“

Ko so nesli krsto iz cerkve na pokopališče, tedaj se je razvil tje gori po glavnem trgu veličasten kondukt, ki se vidi redkokrat. Sošlo se je 68 duhovnih sobratov, ki so spremljevali v Gospodu zaspelega dekana na njegovem zadnjem potu. Turobno je odmeval psalm „Miserere“ Tudi mestne godbe ni manjkalo pri pogrebu. Pač raje poslušam o taki priliki spokorno pesem kakor skazovanje posvetne časti, in boljša je molitev kakor „pomp“. A vendar sem bil ginjen do solz, videč, kako časti Kranj slavnega svojega mrtveca, ki je deloval tu 42 let v dušnem pastirstvu. Igrala je prav dovršeno tri točke, ki so se gibale v dostojnih mejah.

Na pokopališču se je zbrala velika množica ljudstva. Po odpravljenih molitvah zapoje gimnazijski dijaški zbor s finim izvajanjem zadnji pozdrav „Beati mortui“ (skladba Mendelssohn-ova). Želeč večnega miru pokojnikovi duši, razšli smo se na vse strani, na mirodvoru pa je postalo tiho in prazno, kakor je bilo poprej.

Jos. Lavtičar.

Celje. — V tukajšnji cerkveno-glasbeni šoli se zaključil I. šolsko leto dné 30. junija t. l. K izpitu so se oglasili čveteri učenci in sicer: Viktor Šmigovec iz Ponikve ob juž. železnici, Jarh Franc iz Petrovč pri Zalcu, Zupan Ivan iz Zalca ter Kos Jakob iz Gotovélj. Upati je od njih v prihodnje dobrega uspeha, ker se kažejo nadarjeni. Prihodnji tečaj se prične dné 17. septembra t. l. kakor na drugih šolah in sicer ob 8. uri zjutraj s sv. mašo. Imenovani zavod je dobil letošnje leto tudi nove orgle z dvema manualoma in 7 spremeni. Podrobnosti od tega godala objavim o drugi priliki.

Štajerski časniki so prinesli novico, da je znani cerkveni skladatelj V. Stolzer, s čigar umotvori se je bavil tudi že večkrat „Cerkveni Glasbenik“, v Gradcu z mosta v Muro skočil, à da ga Bog po usmiljeni roki stražnika rešil dvojnega pogina. Čin je žalosten, naj je moža k njemu prignala beda ali pa zmedena domišljija, v kateri so ga potrjevali nekateri slabi prijatelji z nezasluzenim hvalisanjem. Naj bi nesrečnej zdaj prišel do izpoznanja samega sebe in krivde, katero je pouzročil cerkveni glasbi s svojim necerkvenim skladanjem.

Za konec pristavim še kratko notico brez vsacega komentara, da je v našem „nemškem“ mestu pri procesiji o Telovem najeta banda počastila Najsvetejše z „Bismark-maršem“ v veliko radost prusaških luteranov.

Z Dunaja. — Lansko poletje je bil tu, kakor čč. čitateljem znano, za cerkv. pevovodje in organiste podučevalen tečaj za cerkveno glasbo, ki ga je vodil preblagi † Ivan Krst. Molitor, stolni kapelnik in učitelj koral v duhovskem semenišči v Litomericah. Seme, katero je bil mož o ti priliki posejal, je pognalo, cvetelo in že lep sad doneslo. Zato so ga letos zopet naprosili, naj nadaljuje, kar je bil lani s tolikim uspehom začel; napovedan je bil enak tečaj za čas od 16. do 21. julija. Toda človek obrača, Bog obrne! Molitor je nenadoma umrl dné 25. maja za srčno kapjo in počiva zdaj v rakvi emavskih benediktincev na Višehradu, kamor so ga bili iz Litomeric prepeljali, da je mrtev med onimi, pri katerih se je bil v Beuronu navzel pobožnega duha in je toliko storil za preostrojso cerkvene glasbe. Mislili smo, da napovedani podučevalni tečaj splava po vodi; pa hvala Bogu, da smo se varali. Namesto r. Molitorja povabili so g. dr. Fr. X. Haberala, vrhovnega predsednika občn. Cecil. društva, da bode vodil poduk o zgoraj navedenem času. Po mojem mnenji so jo dobro ukrenili, da so ravno dr. Haberala naprosili, ker on je prvi veščak v cerkveni glasbi; saj vodi že 25 let cerkveno glasbeno šolo v Reznu in je po raznih krajih vodil že mnogo takih tečajev. In kdor vé, koliko mržnjo da po krivici imajo nekateri dunajski kolovodje

do dr. Haber-la, mora tudi iz tega vzroka radostno sprejeti njegov prihod na Dunaj. Nasprotja postajajo in ostajajo večinoma radi tega, ker se ljudje ne poznajo. A kadar se med sabo razgovoré in drug drugemu poslušá (ako mu je za resnico mar), potem se ostri robovi obrusijo, sovraštvo pojenja in često iz njega nastane, če ne prijateljstvo, pa vsaj prijaznost. In to bi bilo v tem našem slučaju jako važno. Prepričan sem sicer, da oni naši glasbeniki, katerim sta Haydn in Mozart itd., še vedno vzor tudi cerkvene glasbe, ostanejo pri svojem mnenju, češ, da to zahteva od njih „patriotizem“. Nanj se postavljajo kot na visoki koturn, ter zaničljivo gledajo na „omejene pritlikovce cecilijance“, kateri ne vedó ceniti dunajskih klasikov; o cerkvenih določbah gledé glasbe nočejo nič slišati, še manj se po njih ravnati. Zadostuje jim, da so dovršili konservatorij; ako pa od njih kot cerkvenih pevovodij po pravici zahtevaš, naj ti zapoje ali z orglami spremljajo priprost koralni introitus ali graduale, gledajo čveterooglate note kot krava nova vrata in se izgovarjajo, da to ni umetnost, ampak barbarstvo.

Omenim naj še orgel, katere je za cesarsko kapelo v Schönbrunnu izdelala tukajšnja orglarska tvrdka Svoboda-Brauner in jih poslala v pariško svetovno razstavo. Bile so tu nekoliko dni na ogled in so jih poskušali mnogi glasbeniki in strokovnjaki, ki so se jako hvalno izrazili o tem lepem izdelku, zlasti o novih umetnih tehničnih napravah, katere povzročijo v kljub maloštevilnim glasovom mnogo spremembe. Dispozicija orgel, katere imajo 20 registrov (z 9 glasovi in 9 svorami ter 2 pleno-skupno-tipkama), je ta-le: I. manual (54 tipk), Principal 8'; Bordune amabile 8'; Oktav 4'; Mixtura progresivna 2* (2—5 kratna). — II. Manual (54 t.). Salicional 8'; Vox angelica 8'; Flöte harm. 4'. — Pedal. Sub-Bordune 16'; Viola 8'. — Svore. Pnevmatična svora, I. man.; manualna svora II. z I.; suboktavna svora II. z I.; oktavna svora, I. man. Pnevmatična svora, II. man.; manualna svora I. z II. oktavna svora, pedal; pnevmatična svora — pedal; pedalna svora I. s pedalom. — Pomozni registri. Kolektivni; pleno-register; pleno-svora. — Igralnik iz javorja in slonove kosti izrezljan; omara v barok-slogu, bogato, a ne preveč pozlačena; izdelal K. Roggendorfer po načrtu prof. Ohmann-a. Orgle so v resnici dobre in lepe; le žal, da si takih ne more oskrbeti vsaka cerkev. A

Razne reči.

— Orglarska šola Cecilijinega društva za ljubljansko škofijo konča svoj 23. tečaj v četrtek, dne 12. julija t. l. s slovesno službo božjo v frančiškanski cerkvi in javno preskušnjo učencev v šolskih prostorih, Vodnikov trg, št. 5. — Preskušnja se začne ob 9. uri dop. in se k nji uljudno vabijo prijatelji cerkvene glasbe.

— Pod vodstvom č. g. dr. Fr. X. Haberla, vrhovnega predsednika občn. Cecil. društva za Nemško, Avstro-Ogrsko in Švico se boče od 16. do 21. julija t. l. na Dunaji (XVIII., Michaelerstrasse 10. Katholisches Lehrerseminar) priredil cerkveno glasbeni podučevalni tečaj za duhovnike, orglavce in zborovodje. Podučevalo se boče vsak dan dopoldne od 1/4 10. do 12. ure; popoldne 1/4 4. do 6. ure. Oglasiti se treba pri župnijskem uradu Deinzen-dorf, kateri rad daje vsako pojasnilo. Vpisnina znaša 2 K; pouk je brezplačen.

— Jednota češkoslovanskyh fidentelů kůrů, kapelniků, varhaniků a majitelů hud. škol ima dne 7. avgusta v Prerovi občno zborovanje, h kateremu se vabijo tudi poljski in slovenski tovariši. Na dnevnem redu stoji med drugim posvetovanje o peticijah in resolucijah za zboljšanje siromašnega stanja, v kojem se nahaja večina orglavcev in zborovodij. Pri tem zborovanji se utegnejo slišati slične tožbe o smešni pravičnosti gledé plače zborovodij in orglavcev, kakoršne so se čule pri enakem zborovanji na Dunaji l. 1899. Tudi ondí so se sklepale peticije in resolucije — ali so pa kaj koristile?

Današnjemu listu je pridana 6. šte. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gujezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.